

Forvaltningsrevisjonsrapport - Barnefattigdom

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Namsos kommune

Møtedato

18.01.2023

Saknr

01/23

Saksbehandler Einar Sandlund

Arkivkode FE-217, TI-&58

Arkivsaknr 21/383 - 11

Forslag til vedtak:

1. Kontrollutvalget slutter seg til forvaltningsrevisjonsrapport - Barnefattigdom.
2. Revisjonen skal presentere rapporten når den skal behandles i kommunestyret.
3. Saken oversendes kommunestyret med slik innstilling til vedtak:
 - 1) *Kommunestyret tar forvaltningsrevisjonsrapport – Barnefattigdom, til orientering*
 - 2) *Kommunestyret ber kommunedirektøren følge opp rapportens anbefalinger:*
 - *Utarbeide handlingsplan mot barnefattigdom*
 - *Innhente erfaringer fra brukerne og bruke disse i sitt forbedringsarbeid*
 - *Fortsatt arbeide for å forbedre kommunikasjon og samarbeid med lag og organisasjoner*
 - 3) *Kommunestyret ber kommunedirektøren innen 31.12.23 om skriftlig rapport til kontrollutvalget på hvordan anbefalingene i pkt. 2 er fulgt opp.*

Vedlegg

Forvaltningsrevisjonsrapport - Barnefattigdom

Høringssvar

Saksopplysninger:

Kommunelovens § 23-3 sier at det skal gjennomføres forvaltningsrevisjon i kommunen. Kommunestyret behandlet den 29.10.20 i sak 155/20 plan forvaltningsrevisjon 2020-2024. Kontrollutvalget fattet i sak 02/22 den 19.01.22 slikt vedtak:

1. *Prioritering av forvaltningsrevisjoner endres slik:*
2. *Barnefattigdom(Oppvekst barn og unge; sårbarhet, tverrsektorielt samarbeid, fattigdom)*
3. *Kvalitet i helse og omsorgstjenestene*
4. *Psykisk helse, rus*
5. *Barnevern*

Kontrollutvalgets vedtak på prioritetsendring ble sendt kommunestyret til orientering.

Kontrollutvalget behandlet prosjektplanen i sak 13/22 og fattet slikt vedtak:

1. *Prosjektplan datert 31.03.22 godkjennes.*
2. *Rapporten forventes levert 01.11.22 innenfor den angitte ressursbruk på 350 timer.*
3. *Kontrollutvalget bes å bli orientert underveis for å kunne ta stilling til evt. behov for endringer i prosjektplanen*

Endelig rapport ble oversendt 19.12.22. Årsaker til senere levering var fremskyndet KU-møte og forsinkelse i arbeidet med rapporten. Kommunedirektøren har fått rapporten til høring og avgitt høringssvar, jfr. vedlegg.

Metodene brukt for å samle data i denne forvaltningsrevisjonen, nærmere beskrevet i kap. 1.3., er gjennomført med intervjuer, dokumentanalyse og e-postspørsmål til frivillige organisasjoner. Til intervjuene ble det laget tilpassede intervjuguider. Det er skrevet referat fra alle intervjuene, som er verifiserte. I dokumentgjennomgangen har sentrale dokumenter vedr. kommunens rutiner og kommunens arbeid med barnefattigdom vært viktige. E-postspørsmålene er besvart anonymt og nærmere beskrevet i kap.1.3. Det er revisors oppfatning at de data som er samlet inn gir et tilstrekkelig grunnlag for å vurdere og svare ut problemstillingene.

Rapporten har følgende følgende problemstilling:

- *Arbeider Namsos kommune tilfredsstillende med barnefattigdom?*

Problemstillingen har følgende underpunkter:

- *Oversikt over samfunnsutviklingen som kan påvirke forekomsten av barnefattigdom i Namsos*
- *Omtale/vektlegging av barnefattigdom i Namsos kommunes planverk*
- *Kartlegging av behovene til det enkelte barn ved tildeling av økonomisk sosialhjelp og*
- *Andre relevante sosiale tjenester*
- *Innhenting av erfaringer fra tjenestemottakere og berørte barn for å evaluere kommunens arbeid mot barnefattigdom*
- *Tverrsektorielt arbeid med forebygging av barnefattigdom*
- *Samarbeid med frivillige organisasjoner i det forebyggende arbeidet*

Oversikt og vektlegging av barnefattigdom i kommunens planverk

Revisor vurderer at kommunen jobber strategisk med å sikre seg oversikt over innbyggernes levekår og konkluderer med en ikke har tilstrekkelig oversikt over samfunnstrekk som kan påvirke barnefattigdom og er på etterskudd på å utarbeide planer.

Det ikke er utarbeidet handlingsplan mot barnefattigdom og temaet ikke omtales direkte i kommunens eksisterende planer og planene for kultur og oppvekst ikke er ferdige.

Kommunen opplyser at begge disse planene naturlig vil berøre temaet barnefattigdom.

Revisor anbefaler at kommunen bør vurdere å utarbeide handlingsplan mot fattigdom.

Kartlegging av barns behov og bruk av erfaringer

Revisor vurderer at NAV Namsos har satt fokus på barns behov blant annet gjennom at brukerne kartlegger seg selv på livsområdene bolig, nettverk, familie barn og lignende. Videre vurderes det slik at kommunen i liten grad gjør seg kjent med erfaring fra tjenestemottakere og pårørende. Brukerundersøkelser har ikke vært gjennomført for NAV Namsos sine brukere de siste årene. Kommunens arbeid med å innhente erfaringer fra berørte barn og unge ivaretas ved å gjennomføre Ungdata-undersøkelsen.

Revisor konkluderer med at behovene til det enkelte barn dekkes ved tildeling av økonomisk sosialhjelp og andre relevante sosiale tjenester Namsos kommune ved at NAV sine brukere kartlegger seg selv på de forskjellige livsområder. Dette brukes til en nærmere vurdering av deres situasjon. Barnefattigdom og barneperspektivet er vektlagt i NAV sitt arbeid. Erfaringer fra tjenestemottakere og berørte barn for å evaluere kommunens arbeid mot barnefattigdom er ikke innhentet via brukerundersøkelse.

Revisor sin anbefaling er at kommunen bør innhente erfaringer fra brukerne og bruke disse i sitt forbedringsarbeid.

Tverrsektorielt samarbeid

I funnene uttrykkes det at det er viktig å bryte de organisatoriske grensene for for en skal nå de samme innbyggerne og arbeide forebyggende kontra reaktivt. Videre uttrykkes det at det er utfordrende å sette brukerne i sentrum ut fra flere faktorer som underfinansiering fra staten og økonomisk styringsstruktur med ingen tverrsektorielle budsjettposter.

Revisor vurderer at tverrsektorielt arbeid er forankret i ledelsen i Namsos kommune ved at ledelsen har et helhetlig blikk på barnefattigdom. Det er gjennomført omorganiseringer og etablert samarbeidsarenaer for å bedre sikre samarbeid og innsats på tvers av enheter. Det vises særskilt til NAV. I vurderingen kommer det frem at konkretisering i planverket kan styrke og forbedre arbeidet med barnefattigdom på tvers av enhetene. Etableringen av Fritidskortet vurderes å ha bidratt til at færre barn falt utenfor fritidsaktiviteter.

Revisor konkluderer med at kommunens tverrsektorielle samarbeid ikke alltid er konkretisert, men at fremkommer et grunnleggende fokus på å forebygge fattigdom og arbeides helhetlig

på flere områder for å forebygge barnefattigdom. Revisor har her ikke kommet med noen anbefalinger.

Tiltak for å bekjempe barnefattigdom

Revisor vurderer at kommunestyrets vedtak i 2018 om å holde barnetrygden utenfor beregningen av sosialhjelp har bidratt til å ta særlig hensyn til barns behov ved utmåling av sosial stønad, samt at NAV stimulerer til arbeid og deltakelse blant vanskeligstilte grupper og kommune bidrar til at vanskeligstilte bosetter seg i en egen bolig som er egnet for deres behov og ønsker.

Revisor konkluderer med at Namsos kommune har iverksatt konkrete tiltak i arbeidet med å bekjempe barnefattigdom og å stimulere unge voksne til kompetanseheving og opplæring og kontakt med arbeidslivet. Revisor har her ikke kommet med noen anbefalinger.

Samarbeid med frivillige organisasjoner

Revisor mener at kommunen har tilrettelagt for å bedre samarbeidet med frivillig sektor gjennom fritidsverten, fritidskortet, det ettårige prosjektet "Kommune og frivillighet", samt etablering av frivilligforum og temamøter for lag og foreninger .

Det ikke lagt noen overordnede føringer for forholdet mellom kommunen og frivilligheten pga. manglende kulturplan og svar fra organisasjonene kan tyde på at det er noe forbedringspotensial i måten organisasjonene og kommunen samarbeider og snakker sammen på. Revisor mener at kommunen derfor bør gjøre en innsats for å legge til rette for at informasjon fra kommunen til organisasjonene er lett tilgjengelig, og at det er tydelig hvem man skal kontakte.

Revisor konkluderer med at kommunen har et forbedringspotensial i samarbeidet med frivillige organisasjoner, men har flere nye ordninger som kan bidra til et bedre samarbeid.

Revisor anbefaler at kommunen bør fortsatt arbeide for å forbedre kommunikasjon og samarbeid med lag og organisasjoner.

Vurdering:

Sekretariatet er av den oppfatning at den framlagte rapport svarer ut de gitte problemstillinger i prosjektplanen.

Sekretariatet viser til at rapporten viser at kommunen ikke har tilstrekkelig oversikt over trekk over samfunnsutviklingen som kan påvirke forekomsten av barnefattigdom mht. til planverket. Sekretariatet gjør oppmerksom på revisors anbefaling og er av den oppfatning at kommunen med fordel kan utarbeide handlingsplan mot barnefattigdom. Rapporten viser at kommunen har fokus på barns behov, men at det siste årene ikke er gjennomført brukerundersøkelser.

Sekretariatet deler revisors oppfatning vedr. innhenting av brukererfaringer, blant annet gjennom brukerundersøkelser, og at disse bør kunne implementeres i forbedringsarbeidet. Dette bør også sees i sammenheng med det tverrsektorielle samarbeid og arbeidsrammer mellom kommunens egne enheter, mot andre eksterne aktører og frivillige organisasjoner. Sekretariatet viser spesielt hertil revisors anbefaling om å fortsatt arbeid for å forbedre kommunikasjon og samarbeid med frivillig sektor.

Kontrollutvalget anbefales å slutte seg til rapporten. Saken anbefales videre lagt frem for kommunestyret med innstilling på å ta forvaltningsrevisjonsrapporten Barnefattigdom til orientering og videre be kommunedirektøren følge opp anbefalingene i innstillingens pkt. 2. Kommunestyret anbefales til slutt å be kommunedirektøren innen 31.12.23 gi skriftlig rapport til kontrollutvalget på hvordan anbefalingene er fulgt opp.